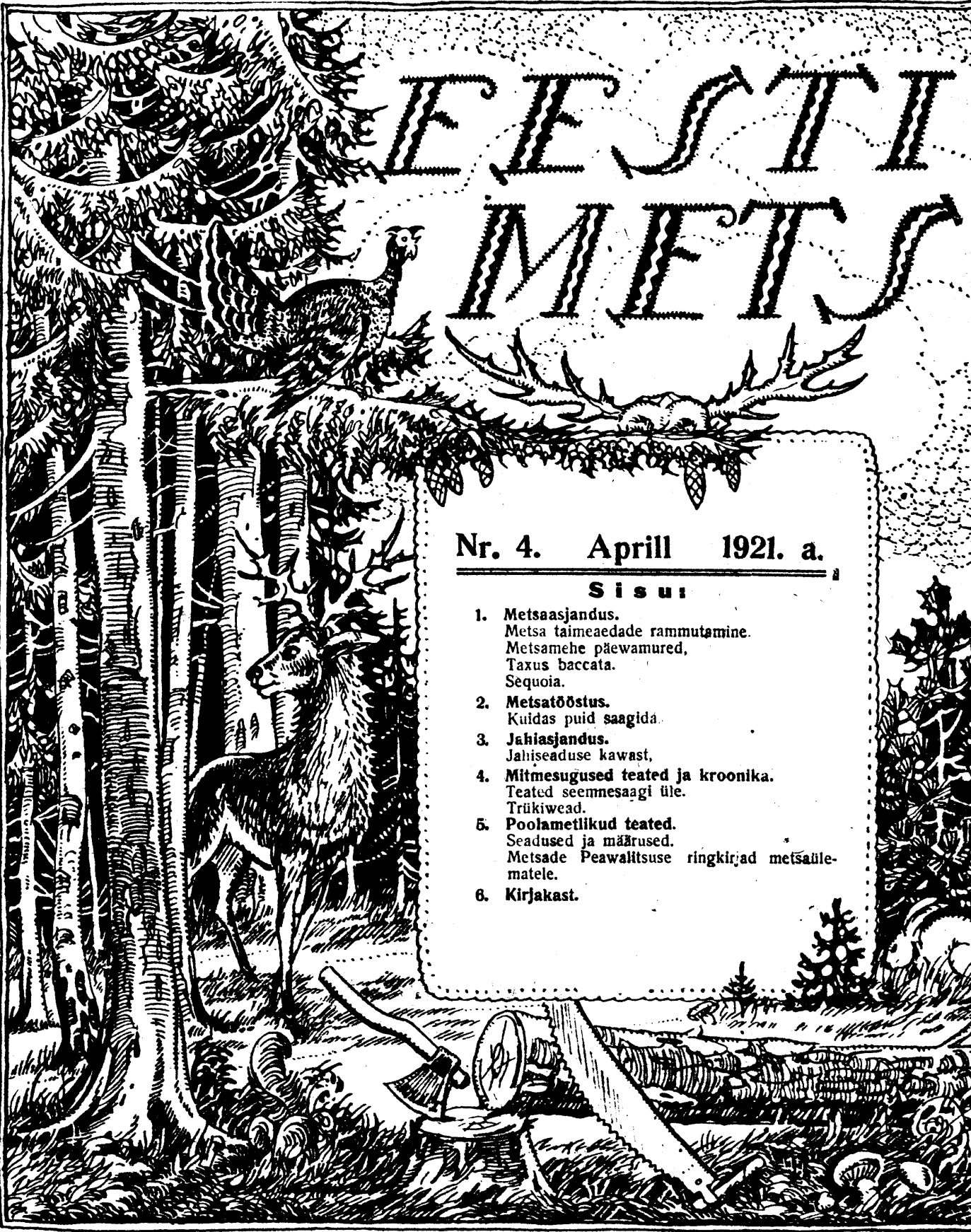

REKSTI METS

Nr. 4. Aprill 1921. a.

Sisui

1. Metsaasjandus.
Metsa taimeaedade rammutamine.
Metsamehe päewamured,
Taxus baccata.
Sequoia.
2. Metsatööstus.
Kuidas puid saagida.
3. Jahiasjandus.
Jahiseaduse kawast,
4. Mitmesugused teated ja kroonika.
Teated seemmesaagi üle.
Trükiwead.
5. Poolametlikud teated.
Seadused ja määrused.
Metsade Peawalitsuse ringkirjad metsaüle-
matele.
6. Kirjakast.

Ühisus „Pioneer“ :: Import & Eksport

Tallinnas, Harju tänav 45. — Kõnetraat 8-26

Masinarihmad
Kaatersaed
Kreissaed
Põiksaed

RIHMAÜHENDAJAD, aurukatlad, torud ja pakkimise materjaal. KÄSITÖÖRIISTAD puu- ja rauatööstuse jaoks. PÖLLUTÖÖRIISTAD, masinad, kõiksugused naelad jne.

■ ■ alati ladus ja tellimise peale. ■ ■

Ε. Μ. Κ. Osakondadele

teatab Keskjuhatus, et tellimine püssirohu peale on edasi antud ja ajast, millal kätte võib saada, teatatakse omal ajal.
Keskjuhatus.

Metsatööstuse ja Kaubanduse Ühisus

„Arbor“

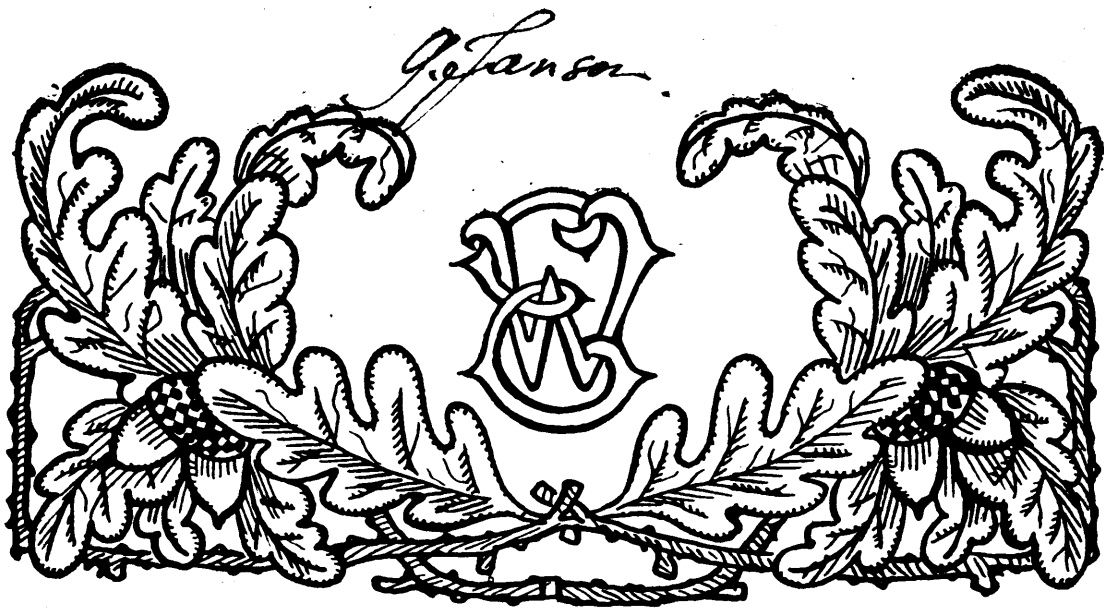
Tallinnas

Falkspargi tänav 1

Tallinnas

wõtab oma peale:

kõiksugu metsatööstust, eksporteerimist, materjaalide ülestöötamist. Oma saewabrikud (endine Sinowjewi wabrik Narwas ja teised) kõige paremate masinatega.

EESTI METS.

ILMUB ÜKS KORD KUUS.

AR 1911-12
RAAMATUKOGU

Toimetuse ja talituse:

Toomkiriku pl. nr. 3 Metsade Peawalitsuses. Toimetuse ja talituse kónetund 2—3.

Tollimise hind:

1 aasta peale 300 marka. Üksik nummer 25 marka.

Kuulutuse hind:

Kaantel: 1 lehekülj 3000 marka, 1/2 lehekülge 1600 marka.

Sõnu lõpul: 1 lehekülj 1500 marka, 1/2 lehekülge 800 marka, 1/4 lehekülge 450 marka.

Nr. 4.

Aprill.

1. aastakäik.

Metsaasjandus.

Metsa taimeaedade rammutamine.

Alfr. Auksmann.

Metsa taimeaedade rammutamise juhtes ei ole meil veel kuigi suuri kogemusi, mispärast soovitan oleks katseid, kui neid mõnel pool tehtud, edasi jatkata et meil tarwis ei oleks pimebas lobada.

Siin võiks iga metsaülem kaasa aidata ja ühiskuid katseid läbi viia, nii palju kui temal selleks võimalust ja aga jatkub.

Enne kui meie metsataimede rammutamist läbi viia saame, peame taime ühiskuid toiteolluseid tundma, mis nemed endi olemasolemiseks tarvitavad ja oskama neid toiteollusid mõjuda lasta taime eebenemise peale.

Keemilise analüüsi läbi on meil teada, et järgmised 10 elementi, mis taime juures ikka jälle leitakse, kõige tähtsamateks taime toiteollusteks pidada tuleb, need on: süsinik vesinik hapnik, lämmastik, väärvel, vask, kaali, kaltsium, magneesium ja raud. Peale tähendatud elementide võivad veel teised ette tulla, millel aga, kui toiteollused, tähtsust ei ole.

Need võivad olla: natrium, lithium, man-

gan, silicium, chlor, fluor jod, brom vask ja teised. Mõned nendest eendavad taimekasvu, kuna teised jälle suuremal määral maa sees ette tulles kihviseid ollusi sünnitavad. Ka võivad taime tarviliste toiteolluste puudusel suuremal hulgal vähem tarvilisi ollusi enesesse võtta; nii näituseks võtavad metsapuud lubja puudusel suurel hulgal mangani enesesse.

Toibu võtmist taime juures jaotatakse kahte osasse: 1) orgaaniliste olluste sünnitamine süsiniku võtmise läbi — assimilatsioon — mis peaaegaliselt lehtedes chlorophylli fiskaarates rakulestes sünnib. 2) wee sisewõtmine ühes tuha- ja lämmastikuollustega, mis juurte läbi sünnib. Taimed võtavad ülemalt tähendatud ollusi: süsiniku õhust sühapnikuna ja vesiniku ja hapniku juurtega maa seest weena. Peale selle imavad juured veel soola näol järgmisi ollusi enesesse: väärvel, vask, kaali, kaltsium, magneesium, ja rauda.

Lämmastiku võtavad taimed soolana maa seest ja osalt ka õhust, — nagu liblikõielised taimed.

Ühiskute toiteolluste tähtsuse ja nende tarvituse hulga kohta taime organismi peale on

selgusele jõutud kunstilise toiteolluste sulatiste põhjal.

Suudub toiteolluste sulatistes üks ehk teine elus tarvilikest 10. elemendist, siis ei arene taim mitte normaalselt.

J. v. Liebig tähendas omal ajal: „Põllu viljaand on ärarippuv alamääralt leiduvate toiduolluste rohtufest“, ehk nagu nüüd öigemini öeldakse, kasvamisest tingimistest. Meil on teada, et peale toiteolluste veel teised kasvamisest tingimised olemas on, mis suurt osa taimel elus mängivad, nagu: valgus, õhk ja soojus; ühtlasi teame ka, et soojuse, niiskuse kui ka toiteolluste üleküllus niisama kasvu halvata võivad, kui liig nõrgad kasvamisest tingimised, sellepärast oleks praegu kohasem ütelda, et see kasvamisest tingimine (vegetatsioonifaktor) produktiooni määraks on, mille mõju suurus optimuimist (mis kõige suuremaks produktiooniks tarvis on) kõige kaugeimal kas minimumi ehk maksimumi poole seisab. (M. Gelbigi järele).

Karilikutel on mullas kõik ülimalt ettetoobud toiteollused olemas, mis taimed oma kasvuts tarvitavad, kuid mitte alati selles vahetorras, kui seda üksikutele taimedele tarvis.

Peale selle tarvitavad taimed iga aasta suurel hulgal mullas leiduvaid toiteolluseid ära mispärast tarvilik on neid jälle uuendada ja maad rammutada.

Neid toiteolluseid, mis liig vähesel, — taimel kasvu halvaval — arvul leidub, peab rammutus mullale andma, sealjuures ei pruugi iseäraliselt tähelepanu võõrli, magneesiumi ja rauasolluse peale panna, sest et tarvidus nende olluste järele, mida maa sees iseenesest rohkesti leidub, väga väike on. Kõikimise alla tulevad ainult kaali, vaskorihapu, lubi ja lämmastik.

Misjulgust väetist ja kui suurel arvul teda tarvitada, seda võib ainult järjekindlalt läbi viidud rammutamise katsete abil ära proovida. Keemilise analüüsi läbi võib küll toiteolluste hulka mullas kindlaks määrata, mitte aga kui palju taimed seda ära tarvitavad.

Meil olemas olevatest väetisainetest olgu siin lühidalt nimetatud:

F o s f o r h a p e t s i f a l d a w a d: 1) superfosfaat 18 14 prots. ja 15/16 prots. fosforhappe sulatist. 2) toomasjahu 17—23 prots. P_2O_5 millest 70—80 prots. jitraat sulatist olema peab peale selle on veel 45—50 prots. lupja, millest 20—35 prots. kustutamata lubi. (Utzkalf.)

K a a l i s i f a l d a w a d: 1) kainit 12/18 prots. kaaliga ja 34,6% NaCl — kerge maa tarvis ja vahendituna maipõrnikate tihutude ja puude olahaiguste (Laphodermium laricinum) vastu.

2) 30% kaalifool, kus on 30% kaali ja 26,2% NaCl — raske ja hapu maa tarvis.

Kaaliga väetamise juures lähed vastav

hull lupja maa põhja, mispärast lubjaga väetamine kaali väetisega kasiläes peab käima.

L ä m m a s t i k k u s i f a l d a w a d: 1) tsiliisalsalpeeter 15/16% lämmastiku, on kergesti sulav ja rutulise mõjuga.

2) väävelhappe ammoniat 20—22% lämmastiku; seda väetist imavad taimed pealnisest mullakihtidest ruttu sisse, mõjub pikkamööda, kuid parem kui salpeeter.

L u p j a s i f a l d a w a d: 1) põletatud ehk kustutamata lubi (Utzkalf), raske, külma ja hapu mullale. 2) jahi segu söehappe lubjaga kerge maa ja liiva segu raske maa tarvis.

L u b j a t ä h t f u s e p e a l e t o i t e o l l u s e o n w e e l f e e, et ta mullas leiduvaid lämmastiku sifaldavaid toiteolluseid salpeetrehappets ümber muudab, misjulgusel kujul taimed lämmastiku enesesse võtavad, niisama kirendab lubi looma ja taimede jäänuste mädanemist ja kergendab maaharimist.

L u b i h ä v i t a b k ö i l t a i m e d e l e k a h j u l i f u d j a k i h v i t i f e d o l l u f e d, kuid kerges mullas võib ta selle läbi kahju sünnitada, et ta lämmastikväetisest ammoniaki välja ajab.

K u n s t v ä e t i s v ö i b k a t o r r a g a 2—3 t o i t e o l l u s t s i f a l d a d a, näitufelts ammoniat-superfosfaat; 12% P_2O_5 ja 8% N; kondijahu: 3,8% N ja 23% P_2O_5 ; Alberts'i väetisaine, marl PKN: 35% kaali, 20% P_2O_5 ja 6,5% N.

P e a l e s e l l e v ö i b w e e l n i m e t a d a p u u- ja taimetuht. Prof. Dr. v. Knieriem'i järele on näitufelts lehtpuu tuhas 10% K_2O , 30% lupja, 5% mangani, 6,5% P_2O_5 ; olaspuu tuhas: 6% K_2O , 35% lupja, 6% mangani ja 4,5% P_2O_5 . Hesse järele sifaldab taimetuht: 0,09% P_2O_5 , ühtlast veel Ca, Na, K, Al, Mg ja Fl.

L o o m u l i k k u d e s t v ä e t i s a i n e t e s t o l g u n i m e t a t u d: tallisõnnik, kompost, rohelinewäetis ja wirts.

T a l l i s õ n n i k u k o o s e i s v ö i b m i t m e t e s i n e o l l a, see oleneb looma toidust ja sõnniku alalhoidmisest.

Prof. v. Knieriem'i järele on 1000 naela tallisõnnikus: 4,8 N; 4,2 K_2O ; 7,0 lupja, 1,1 mangani ja 1,4 P_2O_5 .

E. v. Wolffi ja teiste proovimiste järele sifaldavad 1000 aja umbes:

	N. faali.	lupja.	manng.	P_2O_5	SO_3	
wärste hob. sõn.	4,4	3,5	1,5	1,2	3,5	0,6
" loomasõn.	2,9	1,0	3,4	1,3	1,7	0,6
" lambasõn.	5,5	1,5	4,6	1,5	3,1	1,4
" hob. kufi	15,5	15,0	4,5	2,4	0,1	1,3
" loom. kufi	5,8	4,9	0,1	0,4	0,1	1,3
" lamb. kufi	19,5	22,6	1,6	3,4	1,0	3,0

Ülmal toobud tabelist on näha, et kufes väga tarvilised toiteollused, nagu N ja kaali, olemas on mis kergesti kaduma minna võivad. Tallisõnniku mõjumise kohta võib ütelda, et P_2O_5 suuremalt jaolt mõjub, K_2O peaaegu kõik ja N sõnniku ja põhju hulgas pikkamööda. N kufes mõjub väga ruttu.

Sellepärast oleks väga soovitatav, et meie, kui head väetest tahame saada, tallisõnnikut toiteolluste kadu eest kaitseme, mis hästi turba läbi sünnib, sest et turvas vedelikud sissetõmbab ja kinnihoiab.

Ka komposti toozseis võib mitmekesine olla. 7. komposti analüüsis, mitmes Viivimaa mõisas leidis prof. v. Knieriem keskmiselt: 0,3 % P_2O_5 , 0,4 protj. kaali ja 0,27 protj. N.

Segasõnniku, komposti, tegemine sünnib puulehtede osaste, rohu, turba, jätiste jne. tihitidesse ladumise läbi, mille juurde kergesti mädanev tallisõnnik, lubi, tuhk jne. lisatakse, kuna termi segu lõpuks, et lämmastiku kaotust ära hoida, metsa mulla kihiga kinni kaetakse, seda kaetakse tihhti läbi ja tarvitakse 1—2 aasta pärast.

Rohelise väetise juures antakse mullale õhust lämmastikku, mis pärast külmatud taimedele selle kättesaamist fergendab. Peale lämmastiku ei anna roheline väetis muud toiteolluseid, kui taimed mitte kunstväetisega rammunud ei ole.

Et aga roheline väetise juures iga aasta üks suurem maalapp ilma kasutamata seisma jääb, siis ei ole rammutamine just soovitatav. Soovitatav oleks komposti kuhja peale küllida rohelise väetise taimi: wiktisid, läätsi ehk muud. Wirts (Prof. v. Knieremi järele: 0,1 protj. P_2O_5 ; 4,9 protj. kaali 0,3 protj. lupja, 1,5 protj. N) on metsnikkule vähem tarvilik, kuid võib heaks lisanuduseks kompostile olla.

Ühtlasi annavad loomulikud väetisained mullale humust. Humuse tähtsus on järgmine: a) hoiab mulla kerge ja lubab õhku läbi tungida, b) hoiab mulla wärste, c) hoiab ära kõwa forra tekkimist, d) lasab mineraalaineid sulada, e) hoiab temperatuuri ühesuguselt jne.

Iseäranis lasewad loomulikud väetisained, iseäranis tallisõnnik, hästi areneda tarwilisi mulla wisteluskatid ja kergendawad nende tegewust.

Sellest võib järeldada, et kunstõnnikuga üksi rammutada ei või. Iseäranis humusrikkaid maadüktsid võib küll teatud aeg kunstväetisega rammutada, kuid küsitaw on, kas ka siin pitapeale ilma loomuliku väetisaineta läbi saab. Waba maadükki kaotab soojuse läbi kiirendatud mädanemise tõttu rutem humust ja kuwab ära. Niisugusel korral aitaks roheline ja kunstväetisega väetamine.

Olgu siin mõned näitused praktikast toodud: taimetaswatusse juures Halstenbecki ümbruses tarwitatakse väga wähe mineraalwäetist; kõit suuremad firmad tarwitawad loomulikku väetist — hobuseõnnikut — segatult wabamullaga ehk mulisapühkmetega.

Firma Heins tarwitab segu hobuseõnnikust ja pühkmetest suurtes kuhjades, wahekorras 2—3 jagu ühe peale, ehk kihitide wiisi, 20—30 c.m. pühkmetega. Pikitatud umbrohi ja rohi segatakse pühkmetega ühes.

Firma L. F. Bein segab ² hobuseõnnikut ¹ rabamullaga kihitides, misugune segu kinni lihtutakse ja kokku tallatakse. Firma H. S. Bein segab järgmiselt kordwast: 15 c.m. hobuseõnnikut ja 7 c.m. turbamulda.

Selle väetise seisuaeg on: 4 nädalast kuni ¹ 2 aastani.

H. S. Bein leiab selle väetise valmistuseks juure aja kõige kohasema olevat, teised jälle arwawad, et seda aasta ringi valmistada võib.

Ülemaltähendatud aja jooksul on igasugune umbrohu seeme hobuseõnniku poolt sünnitatud kuumuse läbi ära põlenud.

Komposti lubjaga segada, katta ehk pöörata tarwilik ei ole niisama ei ole ka selle tuulutamiseks tarwis kraawisid läbi lõigata.

Komposti tarwitatakse ² 3 — 1 cbm. pro ar.

Peawäetist tarwitatakse sealsamas wähesel arwul kewadel Kautaaia kibuwisjabele (Crataegus Oxyacantha, боярышникъ Weissdornpflanze) waresel suwel wesisel ajal tugewate kuuslede taswatusjeks ja nimelt umbes 2 kg. tshilifalpeetri küllwamise läbi ribade wahele pro ar.

Ühtlasi tuleb nimetada, et wanaks läinud, tarwitamata jäänud taimed ärapõletatakse ja sellest saadud tuhk komposti juure lisatakse.

Rabamulda selleks wõetakse metsarabadest; madala wee seisja ajal umbes 0,5 m. kõrgusesse aetud ja üks aasta seista lastud, kewadel 0,3 mergel ehk lubjaga segatud.

Wõnebele puusortidele soovitab Kienitz rabamulda kunstväetisega, kaalisoolaga, toomasjahuga, ammoniaksuperfosfaadiga ehk wärste õnnikuga segada.

Bierdimpfeli järele valmistatakse kompost järgmiselt; 30 c.m. rohujätiseid, muld, lehed, siis 4—6 c.m. rabamulda, mis paksult lubjaga kaetakse, millele 8 c.m. paksune kord kütise tuhka. Stäffurteri soolaga kergelt üleriputud järgneb. Katteks kõlbab 10 c.m. paksune metsamulla kih.

Heynemann tarwitab kompost-mulda, mis aastate jooksul humust sisaldawatest taimjätistest, metsamullast jne. 1. liitri lubja lisanudusega pro 1 cbm. saadud ja tarwitab taimi foolitamise korral 2 cbm. pro ar.

Lehtpuutaimi peab kõige enne alt, sügawale kaewatud kaali ja fosforhappe wätisega, rammutama ja niiskete ilmadega pärast ümberistutamist 2 korra peale 2 kg. tshilifalpeetrit pro ar wõetama.

Dr. A. Möller seletab saadud kogemuste põhjal järgmist: taimaeadadele, iseäranis liiwamaale, on kuiv turvas heaks wäetisaineks ja kõigist kunstwäetistest parem.

Kuiva turvast ei peaks sellepärast ilmaški kõrwale wistama ega ka maa sisse maetama, waid kompostiks ära tarvitama. Niiviisi rammutatud peenrad kahe sõrme paksuse liiwakorraga katta on heaks abinõuks liig kuiva kui ka umbrohu wastu.

Niisama tõendab Möller, et peale männi ka kunste, Siberi okaslehte ja teisi humusväetisega hästi väetada võib.

Tehtud katsete järele on lubja liiandus toorehumusele häid tagajärgi annud. Niisugune kompostiväetis kõige parem, on raske ütelda, sest niisuguseid katseid tehtud pole; iga tahes on siin nimetatud kompostidega häid tagajärgi saavutatud.

Kunstväetisest võiks öelda, et see peenajalikul kui abiväetis metsade juures küsimuse alla tulla võib, niisuguse komposti valmistamise juures, et õiget toiteolluste vahetorda saavutada, kui ta järelrammutamiseks lasti mahajäänud taime juures.

Niisama võib neid väga humusrikka maa rammutamiseks tarvitada.

Komposti tegemise juures kõlbavad Hamanni järele:

- kõik sulavad kaalisoolah,
- kustutamata lubi,
- toomasjahu.

Õhkeoheseks rammutamiseks enne küti joovitab Hamann:

a) kõik fosfaadid (superfosfaat, kondijahu jne.)

b) kõik linnusõnnitub,

c) wäävlihappe ammoniak ja tšhilisälpeeter.

Mis puutub väetisaine hulgasse, siis ei võid siin mingid kindlaid arvusi nimetada. Kõige ligikaudsemad arvud on Schmitz-Dumont ja v. Schroeder ülesandnud.

Schmitz-Dumonti järele tarvitavad männitaimed aastast ja ha peale kilogrammides:

Toiteollused:	P ₂ O ₅	K ₂ O	N
1. aastal	9, 67	22, 38	39, 96
2. aastal	36, 24	79, 50	147, 36
	45, 91	101, 80	187, 32

Mõlema aasta jooksul äratarvitatud toiteollused, kui P₂ O₅ = 1, seisavad vahetorras, kui 1 : 2, 2 : 4.

Von Schroederi järele tarvitavad kuusetaimed aastast ja ha peale kilogrammides:

Toiteollused:	P ₂ O ₅	K ₂ O	N
1. aastal	7, 95	13, 70	26, 71
2. aastal	54, 93	65, 44	131, 88
Kokku	45, 93	79, 14	158, 59

Kui P₂ O₅ = 1, siis on toiteolluste vahetord 1 : 1, 3 : 2, 5.

Kui meie hobuseõnniku vahetorda selle järele, kuidas näituseks, Galstenbeckis komposti juures tarvitatakse, vaatame, siis oleks see v. Neje järele (0,28 % P₂ O₅, 0,53 % K₂ O ja 0,58 % N) 1 : 2 : 2. Et vahetorda mändade kasuks muuta, tuleks natuke kaali ja N juurelisada:

Siinjuures olgu tähendatud, et vihma ja lume läbi aasta jooksul 4—8 kg. ammoniaki ja salpeetrihapet hektari peale maa sisse valgub.

Kergesti enesesse imema mullale peame suuremal arvul väetist andma, kui sellele, mis vähema sissetõmbamise võimuga. Üleüldse on tihem ja vähemal arvul rammutamine kasulikum, kui ühefordne ja rohke.

Maerkeri järele imetakse väetisollustest mullasse headel tingimistel kõige rohkem järgmiselt:

voorhappest	30—40 °
kaalist	40—50 °
lämmastikust	50—60 °

Väetiste mõju on mitmesugustest tingimistest. Liig suur toiteolluste hulk sunnib taimi üleliiga seba ollust enesesse võtma. Nii võibwad näituseks liig rohked ja hõlpsed salpeetri-rammutused taimede õigel ajal arenemist takistada ja varased külmad neile hädaohtlikuks saada.

Salpeetiväetis okaspuu kütipenaardele on umbes 1 kg. ar peale ja koolitud taimedele 2 kg. kahes jaos paras jagu.

Schmitz-Dumont leiab aastase lubja tarvituse üheaastaste männitaimede juures 120 gr. ar peale olevat.

Koolitud kuusetaimede juures soovitab Hamann lubjaväetist umbes 30—40 kg. liivamaa peale vähese samivaguga, ja 40—60 kg. ar peale, kui raske samimaa. Niisugune lubjaväetis mõjub 3—8 aastat. Lubjaväetisega rammutatakse kevadel ja kaevatakse sealjuures peenar 25 cm. sügavuses ümber.

Mis teistesse kunstväetisainetes puutub, siis peab tähendama, et nendega rammutamise aeg väetisest enesest, taimedest kui ka mullast oneneb, sellepärast oleks soovitav kergesti sulavaid aineid ainult vähe enne seba aega, kui nende mõju tarvilik, välja laotada.

Teisi võib juba sügisel ehk varajal kevadel välja külvada ehk laotada, niisama ka niisuguseid, mis eneses kihvitiolluseid sisaldavad, nagu kainit, et nad kahjulikuist ollustist wabaneksid.

Puu- ja turbatuht on aastase seisumise järele tarvitamiseks kõlbulik.

Soovitav on väetisaineid mullaga segada ehk läbirehitada. Tšhilisälpeetrit ei pruugi maa sisse segada, tuleb ainult väljakülida niiste, vihmaise ilmaga.

Kõik väetisained tulevad väljakülida tuulest wagadel päewadel. Niisama on parem väetisaineid mitte otse juurte lähedale, vaid ribade wahete raputada.

Ühtlasi võib taimi superfosfaadi, wäävlihappe-ammoniaki jne. sulatistega lasta.

Väetisainete segamise juures võiks Maneri ettelirjutuse järele läia.

1) Ammoniaki sisaldavaid mitte lubjaga, kaaliga ehk tuhaga segada;

2) superfosfaati mitte segada viimastega ja ka mitte salpeetriga;

3) toomasjahu ei tule üleilbje segada.

Iga metsnik waatab muudugi selle peale, et võimalikult odavalt rammutus läbi viia saaks, kuid oleks siiski soovitatav, mitte liiga suurt rõhku väljaminekute peale panema, vaid otstarbekohaselt rammutada, et häid ja tugevaid taimi saavutada. On tähele pandud, et okaspuude kasv mõõdaläinud aastal antud toiteollusest oleneb, kuna aga okaste kasv käesoleva aasta omast. Taimed, mis peale istutamist ruttu sirgurvad, saavad rutemini hädaohutusest üle, kui need, mis kõige kauem jäävad.

Kui meie nüüd kõige tähtsama küsimuse juure astume, kuidas igal üksikul juhtumisel rammutada, siis võiks jätta Pseili sõnadega vastata: „Küüsi puudelt, kuidas neid kasvatada, nad annavad teile paremat õpetust, kui teha raamatuid teha juudavad“.

Kawafindlalt läbi viidud katsed näitavad paremini, kuidas väetis taimede peale mõjub. Kõige rohkem oodata võime meie sega loomaväetisest. Kus kunstväetise lisandus paremaid tagajärgi annab, tuleb katsete varal kindlaks teha. Kuidas katseid teha, näitab meie järgmine tabel.

Kui meie teada tahame, mis sugune neljast toiteollusest (P, K, Ca ehk N) mullale veel tarvilik on, siis peame selleks kuus katsepeenart valima ja nendega järgmiselt talitama:

Peenar № 1	rammutatud	P, K, Ca, N, kõik
" № 2	—	— P, K, Ca ilma N.
" № 3	—	— P, K, N ilma Ca.
" № 4	—	— P, Ca, N ilma K.
" № 5	—	— Ca, K, N ilma P.
" № 6	ilma rammutamata ehk ilma kunstväetisaineteta.	

Kui sugune katse annab meile küllalt selge pildi sellest, mis sugust nimetatud väetisainetest veel mullale juurelisada tuleb.

Kui sama oleks suure tähtsusega teada, kuidas taimed kõige suurema väetisaine hulga juures edenewad, ilma et see nende organismile kahjulik oleks.

Kõige katsete juures oleks soovitatav 2--3 peenart ühtemoodi rammutada, ka on parem, kui peenrad õige laiad on ja proovitaimed peenra keskpäigast võetakse. Üne külvi on tarvis idanemise protsent (Liebenbergi proovi-aparaadiga) ja kaal (näituseks männi ja kuuse juures — 1000 seemnetera raskus grammides) välja arvata.

Et ühetaolisi külvi võimaldada, oleks Eslingi külvilaud soovitatav.

Väetise mõju tuleb sügaval katsetaimede kaalu ja juuruse järele kindlaks määrata, näituseks tulevad taimed katsepeenra peal iga ruut-meetri järele ära lugeda, sealjuures okaste värvitähelpannes, siis tulevad 100 taimet iga katsepeenra vealt üle võtta, okaste pikkus mõõta

(mm.), siis juured tüvest eraldada ja keskmine kaal ja tüve pikkus, kui ka juure keskmine kaal kindlaks teha.

Rammutamise katsete peasisi on: mitmesuguste väetisainete mõju mitmesuguste puuseltide peale mitmesuguses mullas kindlaks teha, niijama ka aeg, millal kõige kasulikum oleks rammutamist ette võtta ja ka väetisainete hulka teada saada.

Metsamehe päewamured.

A. Mitchell.

Kui rahulolevalt ka elu Cesti wabariigis harilikule ajale ei läheneks, luues mitmesugust majanduslikku seisukorda, mille juures mitmesuguste tarviliste küsimuste lahendamine enam nii keeruline ei ole, — on siiski nõudmine puuaine peale veel kaua küllalt suur ja meie niigi üleliiga ära kurnatud metsadele tõsiselt hädaohulik.

Meie metsateadlastele on filmapiik tulnud, kus tarwis ajada suurele, riitliku tähtsusega tööle, — päästa metsasi, nõrgendades igatüüpi teha juurt rõhumist, mis neile pea 7 aasta jooksul osaks saanud.

Teisest küljest, kui kohujetruud ka meie metsateadlased ei oleks ja mis suguste ühistustega ka nemad metsahoiu küsimust ei käsitaks, siiski ei ole võimalik elada väljaspool elu, ei võid ennast lükutada metsaajanduse ihalduste raamidesse ja üksikõikseks jääda meid ümbritseva olukorra vastu, vaid peame rehtendama ajaga ja riigi elu üleilbiste huvidega.

Selles metja majapidamise huwide riigi üleilbiste huvidega kokkufõlasse müümisel seisukorrale meie praeguse aja peapoliitika, mille poole meie sellel alal töötajad wankumata peame püüdma.

Anda maksimum puid, metsale minimum kahju tehes, — olgu meile juhtnõuiks praegusel filmapiikul.

Kuid mis on tarwis teha, et see loofung ei jääks hüdajaks hääleks kõrbes, vaid ellu viidud jaaks?

Brungib ainult arvesse võtta enam-wähem korraliku metsa majapidamise tingimisi ja meil on küllalt selge, et metsa nendes piirides enam edasi kurnata ei võid, nagu seda seniajani peafutuse korras on tehtud.

Tingimata peame katsuma igal võimalusel üleliiga wallatumaks läinud firvest tagasi hoida ja teda teistsuguse tegemuse piirkonda juhtida.

Raputame enesest ära kantslele tolmu ja tarwitame eesolewat lewadet ja suwet selleks, et meile alluwaid metskonna metsasid enam-wähem ligemalt tundma õppida, kusjuures kahlemata otsusele tuleme, et mitte ainult ei võid, vaid kohustatud oleme puieistikude eest hoolitsemise juhtes teatud hulka meile kallimäärtuslikku puuainet kõrwalt kasutusena välja raiuma.

Üleaja seisnud puud kasutaksin mina kõige

enne ära väljaraie teel, niijama ka enese kohut täitnud seemnepuud. See annaks meile ehitusmaterjaali ja ühtlasi ka suure hulga põletispuid. Peale selle leidub kahtlemata veel igas metskonnas keskealisi puiestikke niijuguses tiheduses, kus puud wastastifu üksteije kasvu takistavad.

Niijugustes kohtades on tungivalt tarwis harvendamist ette võtta, kusjuures meie põletispuid, roikaid ja hagu saame ja ühes sellega ka järelejäänud kasvujõulijema puudele paremad kasvu tingimised loome.

Sagedasti mõib metsades kahejärgulisi puiestikke leida: haav ja kask kõrgemas ja kängu jäänud kuusk ehk mõnd madalamas järgus mis suuremalt jaolt ebaloomuliste raiumiste, ehk jälle ajatohaste ettevaatuste abinõude tarvidusele võtmata jätmise tagajärg on.

Et neile noortele olaskpuudele walguist kätte saadawaks teha, peame $\frac{2}{3}$ kõigist kõrgema järgu lehtpuudest ära koristama, mis täiesti ajatohane ja tarvilik on, sest sellega seame nõuetawasie seisukorda olaskpuu puiestikud ja saame veel peale selle kõrwalt kasutusena suure hulga põletispuid, roikaid ja hagu.

Arusaadaw, et käesolewas kirjatükis mõimata on üles lugeba kõiki neid metsakultuura töid, mis annaks teatud hulga puuainet ühelt poolt ja teiselt poolt võimaldaks enam noorte puiestikkude juurekasvu, kuid ar an, et toodud näitusest küllalt saab, et kirjatüki alguses toodud põhimõttest enam vähem ettekujutust saada.

Minule mõidakse vastu waielba, et niijugune teeruline walmistamiswiis, — piinlikku ettevaatust nõudew väljaraie ja laialisel platstil kogutud puude ja materjaali raskestud väljarõudu, — walmisfaaduste hinnad liig kõrgele krunwid ja suurt jõupingutust metsawalitsijest nõuab.

Olen sellega nõus. Kuid mis teha?! Kas tarwitaja maksab.

See ainult näitab, et meie läheme nende korratuste tagajärgede loogilisele lõpule, mis meie metsades juba mitu aastat walitsewad.

Ei wõi tähendamata jätta, et sarnaseid metsakultuura töid ei pea puu tarwitajatele usaldatama, sest et siis, — wäga arusaadawatel põhjustel, — ei wõi noorte puiestikkude eest hoolitsemisest juttugi olla, waid enim häwitamisest.

Niijuguseid töid peab tegeima metsamajapidamise korras, tarwilise arwu wilunud tööjõududega, kes ei ole hurwitatud operatsioonist saadud puude hulgast ega headusest.

Selles sihis töötades saame kätte esiteks jeda, et wähenname sel teel saadud walmismaterjaaliga peatajutust ja teisels suurendame noorte puiestikkude siginemist, millest järeltulewale soole juurt kasu on loota.

Tarwis anda praeguse põlwele, waatamata kriisiste peale, võimalust mõõda puuainet ja tulewajele põlwele mets alles hoida.

Taxus baccata.

„Cesti Mets“ nr. 1 toob Wallneri julest lühikeste teate „Taxus baccata“ üle. Seal samas nr. 2 tõendab Nufsmann, et jee puu Pärnu maakonnas, Andru metsas ette tuleb. Hiiumaal tuntakse seda puud „jugapuu“ nime all. Teda on leida Cesti riigis Saaremaal, Hiiumaal ja rannadärjetes metsades, näituseks Andrus. „Taxus baccata“ tuleb ette Euroopas kuni 60° põhja poole, kasvab lõunas Greqamaal, Hispaanias, Portugaalias, peale selle Persias, Wäike Aasias, Põhja-Afrikas, Alpi mägedes kuni 1200 meetrini üle merepinna. Sellel puul on wäga pikk iqa, ta saab üle tuhat aastat wanaks. Tema kõrgus ei ulata üle 5—7 sülla, ja jämedus kuni 1½ jalani. Tõrwa tema okstes, koores ja puus ei ole. Emased ja isased died on lahused, ühe puu küljes emased, teise puu küljes isased died. Kõbide asemel kannawad emased puud marjasid. Wärske seeme idaneb üle aasta, wanem üle 2—3 aasta. Kõrgem on teda okstest kasvatada. Wilus niiste maa siise pistetud okstad lähewad kasvama. Tema kasvab wäga aegamööda, lagedal karbab külma, edeneb hästi wilus teiste puude marjus. „Taxus baccata“ puu on raske ja kõwa, mädanemise wastu õige kindel, nii et wenelased teda „не рниучка“ kutsuwad. Skaukaasia mäelased tarwitawad teda hoonete ehitamise juures aluspaljeks kiwi ründamendi asemel. „Taxus baccata“ okjad on pehmed ja kariloomad söowad neid hea meelega. Seda puud tuleb meil hoolega alles hoida. Metsaidlemad peaks teda oma iseräalise walwe alla wõtma, selles juhtes tuleks paremad eksemplaarid aiaga ümber piirata ja neid teiste puude warju alt aegamööda wabastada. Meie olekime wäga tänuulitud, kui ametiwennad Kuresaares, Hiiumaal ja mereäärjetes metsades „Cesti metsas“ teatakse, kui palju ja kui suureb „Taxus baccata“d“ meil on. Taimenõudades mõib neid seemnetest ja okstest kasvatada, peab aga taimi wilus pidama, lagedal päikese käes nad ei edene.

R. Ann.

Sequoia.

15. märtsil s. a. teatas metsjade peawalitsijue juhataja hra Ritting koktutuluid maakonna-metsaidlematele, et Ameerikast on temale saadetud „Sequoia“ seemet. Soowijatele anti näpu täis seemneid kaasa ja otjustati katsete tegemiseks saadetud seemned Tartu ülikooli botaarivabadea jaata.

„Sequoia gigantia“ ka „Wellingtonia gigantia“ nime all tuttaw, on kõige suurem olaskpuu terwes maailmas. Tuntakse eksemplaarid mis 120 meetrit kõrged ja 16 meetr. tüweist jämedad on. Tema puu on kerge ja pehme, aga wastupidaw. Prof. Mohr tõendab, et tema

„Sequoiasid“ on leidnud, mis vanemad on kui 4000 aastat. See puu kasvab Kalifornias, Sierra-Nevada mägedes 1500-2000 meetri üle merepinna. Saksamaal on teda mitmel pool

partis leida, isegi kabiidid kasvatajaid eeskem-plaariid leidub. Meie maal peaks ta Saare-maal, Hiiumaal ja mere ligidal Pärnumaal kasvama. R. Nun.

Metsatööstus.

Kuidas puid saagida.

C. Westnerinen.

Puid saagides peab katsuma neigi võimalikult palju tarvituseks kõlbuliku kaupa saada ja ühes sellega peab saadud kaup turant olema. Seda u detakse aga väga harva arvesse. Tri-patsufed puud lastakse ühe ja sellestama faeterade seadmisega raamist läbi, mis läbi palju alaväärin-si puujäänuseid sünnib.

Puu saagimise juures on tarvitusel kaks metoodi: läbisaagimine ja bloksaagimine (vaata pilbid nr. 1 ja 2.)

Esimest tarvitatakse peenemate, teist jämedamate puude saagimise juures.

Allpool toon mõned saagimiskavad, millede järele enne sõda ja veel praeguigi Rootsis ja Soome paremates saeveskites saagimist toimetatakse. Need kavad kõlbavad erisuuruste ja mitmesu-gust laadi puude saagimiseks, kuigi nad küll just kõik normaal tabelid ei ole, vaid ainult ühtsifud näitused.

Sõjaaeg on toonud turule niisuguseid laua sorte, mis enne sõda vähe nduti. Neid kavast tarvitates võib saavutada võrdlemisi häid saa-gimistagajärgi, mis annab kõrge protsendi kõlb-liku kaupa.

Niisuguseid tagajärgi saadakse neid kavastid tarvitades, näitame alamajärjergemas tabelis. Ruumi puudusel ei saa kahjuks eripatsustest sae-puudest näitusi tuua. Siinjuures on võdetud ar-vesse ka justeerimine, mida toimetatakse laudu laemale laadides. Sellejuures läheb laudadest umbes 10—15 % raisku, bloksaagimisel 8—10 %. Väljaarvatud on ka protsent, kui palju puust faubakõlbuliku on saadud ja mitu protsenti saa-dud lauaotsade kogupind on ümarguse palgi ladmapinnaga võrreldes.

Hästi saagides on lõpulistu, laadimiskõlbuliku fauba protsent 65—75 ümber, ümarguse puu tubikmasfent.

Näituseks võime 10" jämeda puu järgmiselt saagida:

1. $\frac{5}{8} \times \text{---}$, $\frac{6}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4} \times 7$, $1\frac{1}{4} \times 9$, $1\frac{1}{4} \times 9$, $1\frac{1}{4} \times 9$, $1\frac{1}{4} \times 7$, $\frac{6}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8} \times 3$.
2. $\frac{5}{8} \times \text{---}$, 1×5 , $1 \times 7\frac{1}{2}$, 2×9 , 2×9 , $1 \times 7\frac{1}{2}$, 1×5 , $\frac{5}{8} \times 3$.
3. $\frac{5}{8} \times \text{---}$, $\frac{6}{8} \times 4\frac{1}{2}$, 1×7 , 2×9 , $2\frac{1}{2} \times 9$, 1×7 , $\frac{6}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8} \times 3$.
4. $\frac{5}{8} \times \text{---}$, $\frac{6}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4} \times 7$, 3×9 , 1×9 , $1\frac{1}{4} \times 7$, $\frac{6}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8} \times 3$.

4. $\frac{6}{8} \times \text{---}$, $1 \times 5\frac{1}{2}$, 3×8 , 3×8 , $1 \times 5\frac{1}{2}$, $\frac{6}{8} \times 4$.
6. $\frac{6}{8} \times \text{---}$, 1×6 , $1\frac{1}{4} \times 8$, 3×9 , $1\frac{1}{4} \times 8$, 1×6 , $\frac{6}{8} \times \text{---}$.
7. $\frac{5}{8} \times \text{---}$, $\frac{6}{8} \times 5\frac{1}{2}$, 1×7 , $2\frac{1}{2} \times 9$, $1\frac{1}{2} \times 9$, 1×7 , $\frac{6}{8} \times 5\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8} \times 4$.
8. $\frac{5}{8} \times \text{---}$, $\frac{5}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2} \times 7$, 4×9 , $1\frac{1}{2} \times 7$, $\frac{5}{8} \times 4\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8} \times 3$.

Läbisaagimist tarvitates võime sama puu kahetjal viisil saagida. „ $\frac{5}{8}$ “ tähendab, „ $\frac{5}{8}$ “ palju lauda hakatakse saama alles poole puu pikkusest, nii et mõlemist poolt palki saame kokku ühe täie laua pikkuse.

Tarvitates n. n. bloksaagimist saadakse ifta head tagajärjesid. See läheb küll kallimaks, kui lihtne saagimine, sest ühe ja sellestama puu peab kaks korda raamist läbi lastma.

Aga paremad tagajärjed saavutatakse selle täie-likult, eriti just paksemate (jämedamate) puude juures.

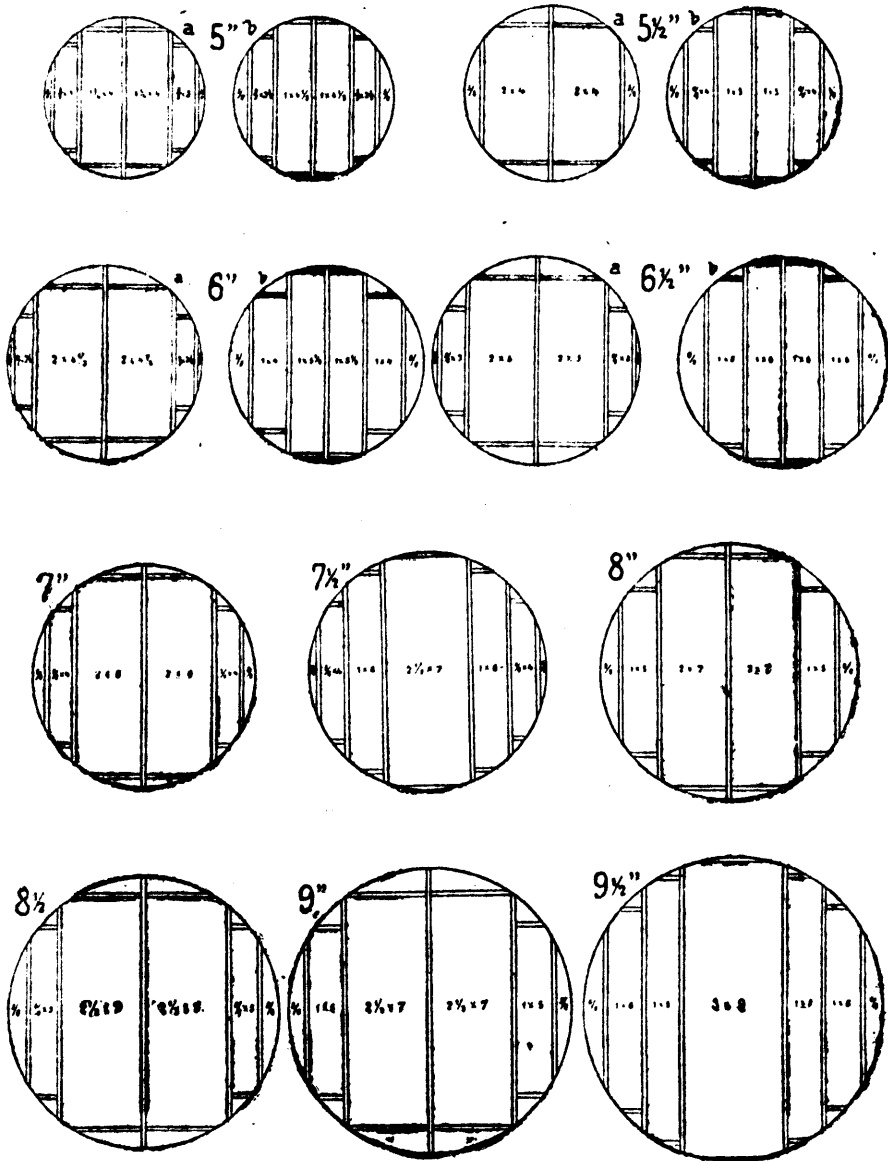
Järgmises tabelis avaldame resultaadid, mis eelolevate kavade järele saagides on saavutatud:

Palki jämmus tollides.	Palki ladmapinna pinnala tollides.		Saadud materjalide osiade pinnala tollides.		Justeerimata materjali ladmapinnalalt.		18 jala pikkusest pal-gist saadakse tubit jal-gades.	
	Palki ladmapinna pinnala tollides.	Saadud materjalide osiade pinnala tollides.	Justeerimata materjali ladmapinnalalt.	Justeerimata jae-tud materjali.	Justeeritud loetud materjali.	Ümargule puu tu-bikmasse, ladma lä-bimõõdu järele.	Justeeritud faubats kõlbliku puuga materjalit hult protsentides ümar-gule puu tübitmasest.	
5 a	19,6	14,7	75,0	1,843	1,567	2,45	64,0	
5 b	19,6	14,9	76,0	1,865	1,585	2,45	64,7	
5½ a	23,8	17,8	74,8	2,234	1,890	2,97	63,0	
5½ b	23,8	18,1	76,0	2,278	1,932	2,97	65,1	
6 a	28,3	21,5	76,0	2,687	2,284	3,53	64,7	
6 b	28,3	21,5	74,6	2,647	2,250	3,53	63,7	
6½ a	33,2	24,9	75,0	3,124	2,655	4,15	64,0	
6½ b	33,2	25,0	75,3	3,125	2,656	4,15	64,0	
7	38,5	28,8	74,8	3,858	3,279	4,81	68,2	
7½	44,2	36,0	81,4	4,505	3,829	5,52	69,4	
8	50,8	40,5	80,5	5,062	4,309	6,28	68,5	
8½	56,7	45,0	79,1	5,620	4,777	7,09	67,4	
9	63,6	47,5	74,7	5,934	5,044	7,95	63,4	
9½	70,9	58,4	82,4	7,294	6,200	8,86	70,0	
10	78,5	62,4	79,5	7,794	6,625	9,82	67,5	
11	95,0	77,0	81,1	9,794	9,010	11,88	75,8	
12	113,1	94,9	83,0	11,854	10,806	14,14	77,1	
13	132,7	110,6	83,8	13,822	12,718	16,59	76,6	
14	153,0	125,9	81,7	15,896	14,440	19,24	75,0	

Eriti tuleks Gestis suurt tähelepanekut pöörata jaetud puude klassifitseerimise peal. Ingerma jõe paremates saeveskites, Rootsis jaotatakse jaetud materjal 6. klassi: prima, secunda, tertia, quarta, quinta ja sexta. Viimasesse klassi kuuluvad laubade otsad ja väheföblikud ots-

lised lauad. Sarnaselt viisil forteerivad ka mit med Soome paremad saevabrikud. Hinnu wah eesfortidel on 10—40%. Sortidesse jagamine rasub ennast täielikult ära.

Ilma forteerimata müües tarvitatakse märki: U/S (unassorted).

(„Kellerwo“ pildifookit.)

Nr. 1.
Väbisaagimise tavad.

Rootsis müüdi 1920 a. jaetud puukaupa üle 1.000.000 stand., Soomes — 700.000 stand. ja Gestis 25.000 stand.

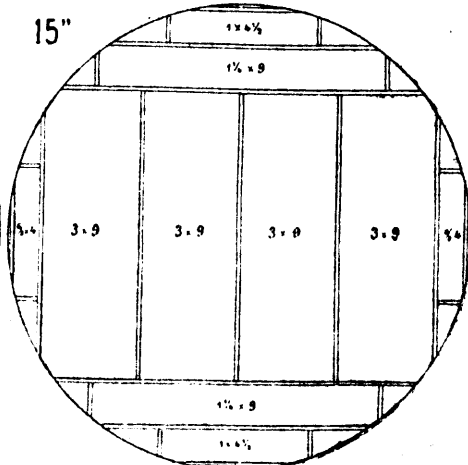
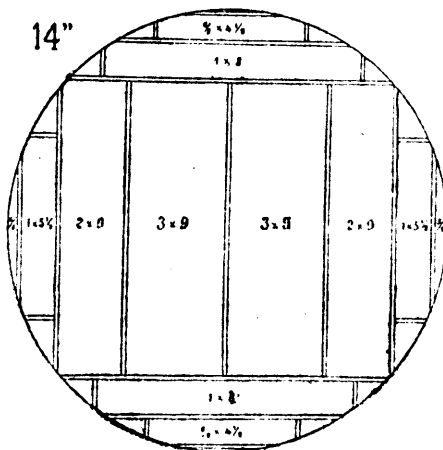
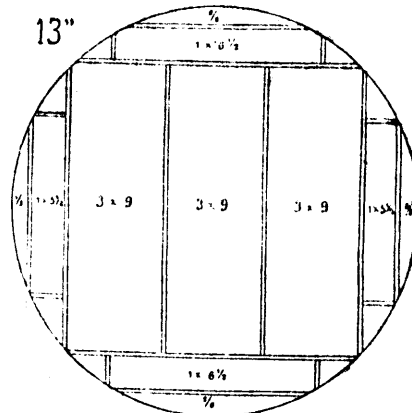
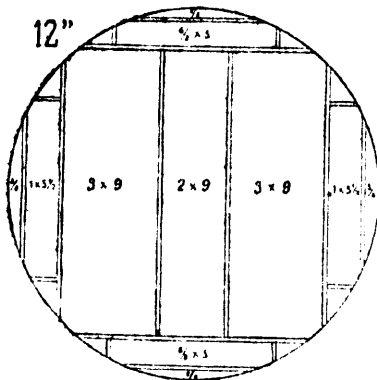
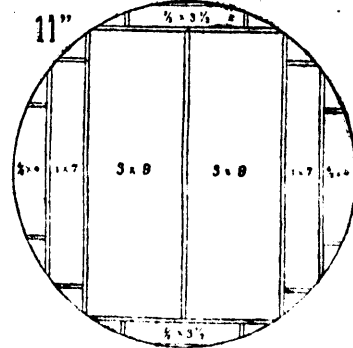
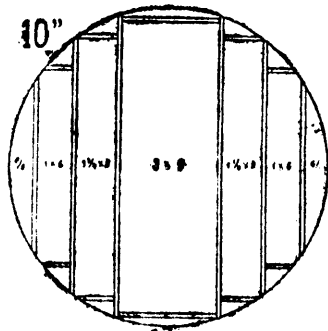
Et Gestis väljaveo tarvis vähe metsa on, siis peab katsuma tema väljatöötamist võimalikult kaugele arendada, siis jääb omale maale enam tööpalka ja peale selle saame kauba eest

palju kõrgemat hinda. Praegu on juba Inglismaal väga palju rikutud Eesti puukauba renomeed, sest sinna on saadetud pahasti jaetud kaupa ja sagedasti konsignaat laubana, ilma valmis tehtud lepinguta jaadetiste näol. Viimases Timber Trade Journali numbris kirjutakse, et terve Eesti tootmine konkureerib ainult

Soome ja Rootsi kõige halvema praaf- ja quinta faubaga. Tuleb ainult terovitada bõrsekomiteele tehtud ettepanekut, et Eesti paremate puuäride ja asjatundjate abil jaatlid valmistatud juhtnõbrid, mille järele võiks läia väljaveoks tõlbulitu puukauba määramisel.

Eesti peab juurt tähelepanemisi pöörama faevestite ja nende üsjeseadmise peale ajandute kohaselt.

Et asjatundjailt suur puudus on, siis peaks noorimehi mõneks kuuks Rootsi ehk Soome faevestisse saatma.

(„Kellerwo“ pilditooguit.)

Nr. 2.
11"- 15" palkide bloksaagimiste laavad.

Rootsis on Härnösandis eri saagimiskool, kus ka nende ridade kirjutaja on omal ajal õppinud ja Soomes on parajasti sarnane kool asu-misel, mille asutamiseks üks juur metsaäri 300.000 Smf. on annetanud.

Saagimise tagajärjed ongi peaaegjalikult jellest ärarippuvad, kui palju häid tööjuhatajaid jellel alal ametis on. Seba on kogemus nii Soomes kui ka Rootsis näitanud.

Jahiasjandus.

Jahiseaduse kawast.

„Cesti Metsas“ nr. 2 avaldatud Jahiseaduse kawa esimine osa sisaldab paljugi häid külgi, näit. lubab jahiloomadele rohkem kaitset, korraldab jahipidamist wäike-eramaadel jne., kuid seal leidub ka warjufülgi.

Braegu maksma Wene seaduse järele on jahipidamiseks tarwis eramaadel omaniku ja riigimaadel metsa walitjuse luba — peale üleüldise jahituba wõtmist maakonnawalitjuselt. (Wene ajal anti see luba maakonna-politseist). Jahiseaduse rikkumiste järewalwajaks on eramaadel — politsei ja riigimaadel metsawalitjus.

Siin on peapundus selles, et üleüldiseid lubasid annab wälja asutus, kellel kufagil võimalust pole jahiseaduse rikkumiste järele walwata, ega pole jeda ka seaduse järele peale pandud, mis aga era-maadel korratut ja kontrollita jahipidamist võimaldab, sest politseil, kui osalt asjast kõrwaldatud aintusel, puudub hurwi ja wähest ka võimalust jahiseaduse täitmise järele walwata.

Uut eüalgset jahiseaduse kawa on nähtawasti muudetud. Nii loeme kawa § 4-st, et igasugune jahipidamine lubatakse põllutöministri poolt iga aasta määratawa ja riigi kasuks wõetawa tasu eest sellekohaste jahipiletite järele, riigi metfas — metjade peawalitjuse asutuste läbi ja eramaadel — omanikkude läbi. Selle § 4 mõtte järele jaawad siis ühe maakonna walitjuse asemel jahipiletid wälja andma kaks riigiasutust ja eraomanik. Roh, riigiasutused muidugi ei tõrgu riigi heaks maksu siisse nõudmast, aga kuidas on lugu eraomanikuga? Kas tõesti on ta sunnitud riigi heaks maksu wõtma ja arwet pidama?

Nii siis ei kõrwalda uus kawa eelpool toodud wana seaduse pahet, waid lijab segadusi weel juurdegi.

§ 4 tähendatud ajutusest on enam wähem võimalust walwet korraldada ainult metjawalitjuel kuna riigimaade ülemal ja eraomanikul üleüldise walwe korralduse organiseerimise wõimalust ei ole. Üleüldiste jahipiletite lubade wäljaandmine oleks aga tingimata tarwilik ühe asutuse kätte anda, kes wõiks eht wähegi kontrollida. Rõige sündsam selleks oleks küll metjawalitjus, aga kui juba teda selleks nõrgaks peetakse, tuleks uus asutus ellu kutsuda jahikomitee näol, kuhu kõikide asjast huiwatatud isikute esitajad kuulufülgi, näit. metjawalitjuse, riigimaade ülema, politsei, jahiseltsi, maakonnawalitjuse esitajad jne. aga mitte jeda milgil tingimisel mitmete kätte jätta.

Edasi pole § 2 ja 6 tootudlas § 4-ga. Eümesed §§ räägiwad, et jahipidamist ja maksu jahipidamise diguse eest riigimaadel määrab metjade peawalitjus, kuna § 4 riigi metfad riigi maadeist ära eraldab, eht küll weel igalpool kindlad piiridki puuduwad. Nõudamuti räägib märkus § 5 juures maakonna walitjusest nähtawasti kui asutusest, kes jahipiletid wälja annab, kuna eelmise § teda jahipiletite wälja andjate hulka ei arwa.

Peale selle on weel kafe silma wähele jäänud jaht lahtisel merel ja maakohtadel mis põlisele rendile on antud. Siin tuleb ära otustada, kas jaht merel on kõigile waba, wõi mitte, kas põlisel rentnikul on jahidigus wõi mitte. Jaht merel tuleks küll arwata jahiks riigimaadel, kuna põliseid rentnikka tuleks eraomanikkudega ühediguslisteks lugeda, jättes ilma jahidigujeta ainult tähtajalisi rentnikka ja §§ 2 ja 3 sellega wastawalt täiendada.

§ 11 tähendatud haruldaste rööwivate hulka arwata ka weel narist eht soojaarmat, kuna sama § märkuses nimetatud rööwloomadele juure lisada määri ja „tuhkur, tõhki“ asemele lugeda „tuhkur eht tõht“.

W. W.—?

Mitmesugused teated ja kroonika.

Teated seemnesaagi üle Saksamaa metsades.

Olaspuu seemned.

Mänd (Pinus sylvestris): Kestmine seemne aasta, kuid selle peale waatamata püsiwad hinnad endisel kõrgusel. Põhjust selleks annab asjaolu, et Preisi ja Bayeri riiklised seemne kuwatijed kätide eest liig kõrget hinda on maksnud, kätide saaki, nähtawasti, wähemana ettekujutades, kui ta tõeliskult oli.

Kuusk (Picea excelsa): Paiguti rohke, paiguti kestmine kätide saak. Seemne hind on minema aastase külmaja hinnaga wõrreldes umbes 50 % odavam.

Olaspöök (Larix europea) Käbijid ei ole täesolewal aastal peaaegu üle kogu Saksamaa olemaski, mille tagajärjel ka kultuuris on wõimata ette wõtta.

Weymouth'i mänd (Pinus strobus): Riiklik kätidejaak, hinnad eelmise aastaga wõrreldes tuntawalt langemad.

§ 6. Keelatud on raiuda talu ahingiga (väit-raga) niikasti weefogudes kui ka nende ääretel ülenjutatud luhtadel.

§ 7. Keelatud on püüda ja müüa lõhesid ja angerjaid alla 18 tolli, judakaid (kohasid) ja ja siigu alla 12 tolli, linasid ja säinaid alla 7 tolli, vinnasid alla 6 tolli, lestaad ja wähtsiid alla 4 tolli.

Märkus: Kalade pikkust arwatase ninaotsast sabajõhwide lõpuni ja wähtsibel ninaotsast lala lõpuni.

§ 8. Kalaaedade ja tõtete ehitamist ja seisupüügiriistade ülesseadmist jookswatesse wetesse, millede kohta iseäralisi määruisi ei ole, lubatakse, kui wesi on ühe omaniku piirides kunni woolu kreffkohani, aga kui woolu kreffloht piiriks, siis igal omanikul oma osa pooleni, kuna wähemalt pool woolawast weefogust täielikult igasugustest seisupüügiriistadest waba peab olema.

§ 9. Keelatud on jätta peale parwetamiste ja püügiriistade ärawiimist wette teiwastsi ja waiasid.

§ 10. Koit seisupüügiriistadega kalapüüdjad on kohustatud oma püügiriistade külge wee peale lauakesed kinnitama, oma nime ja elukohta selgesti ära tähendades.

§ 11. Jõgedes, noodaga püüdes, on keelatud üle kahe kolmandiku jõe laiusest forraga läbi tõmmata, niisama on keelatud mitut noota forraga ühe loomuse peal tarwitada.

Toimetuse märkus: Kalapüügi kohta Wirtsjärwel, Emajõel, Peipsil ja Jägala jões on lisamäärused maks-wad.

Wäljatõde maareformi teostamise määruise § 64. põhjal wäljaantud Riigi maade planeerimise tehnilistest juhtnõõridest.

(„Riigi Teataja“ nr. 69 70—1920 a.)

§ 1. Riigimaade planeerimine wõetakse ette nende otstarbekohase kasutamise wõimaldamiseks.

§ 2. Talude asutamiseks planeerimise alla wõetakse erialgu ainult niisuguseid maid, mis ilma suuremate parandusteta (melioratsioonita) põllumajanduslikult tarwituseks kõlblikud.

§ 3. Planeerimine sünnib riigimaade piirides. Riigimaade piiride õiendamiseks wõib maatükka piiriäärsete eramaadega nende omakultude nõusolekul wahetada.

§ 4. Planeerimisel eraldatakse planeeritawatest maadest koit kaitsemetsad, metsatükid, mis üle 50 hektari suured, rabad, liivandmmed ja muud põllumajanduslikult kõlbmata maad, mis riigi tagawaramaaks jääwad.

§ 5. Metsad, mille suurus wähem kui 50 hektari, eraldatakse planeeritawatest maadest ja ühendatakse riigimetsadega, kui nad alalejätawate suuremate metsade läheduses on ehk kui neil on iseäraline wäärtus wõi otstarwe.

§ 6. Tuulekindlad metsaribad tulewad piiride õiendamisel termed hoida. Tarbelorral wõib selleks otstarbeks ümbritsemistest maadest maaribasid metsa külge liita. Piiride ajamisel tulewad arwesse wõtta loomulikud piirid, nagu ojad, teed ja kraawid ja ei tule mitte asutatawate kohtade külge ajada kitsaid ribasid vastu metsa üle nimetatud piiride.

§ 7. Koit karjamaa- ja heinamaa- metsad, kui neil on täis tihedus ja metsa iseloom ja kui nad wastawad § 5. nimetatud nõuetele, tulewad metsa külge liita ja metsamaaks nimetada.

§ 8. Metsa sees olevad wäikesed heinamaatükid, samuti ka metsa sisse tungiwad kitsad heinamaa-ribad, tulewad metsa külge jätta, kui iseäralisi põhjusi ei ole, mis sunnitsid neid heinamaatükka rajatawate talude külge liitma.

§ 11. Ühiskonna ja riigi asutustele määratawaid kohti tuleb planeerida järgimises suuruses:

- n) metskonna metsajäilematele — normaaltalu suuruses;
- o) metsajäilema abidele — poole normaaltalu suuruses;
- p) ringkonna walitsejatele — normaaltalu suuruses;
- r) metsnikudele — poole normaaltalu suuruses;
- s) metswahiidele — poole normaaltalu suuruses.

§ 14. Käsitööliste kohti (pidamiseks kõrwal-tõõharuna) tuleb planeerida maanteede läheduses, olowite ja linnade läheduses ning mujal kui olud seda nõuawad. Käsitööliste kohti tuleb niisuguses suuruses planeerida, et neil peale majaplatsi ka weel aiawiljaalust maad oleks ja et nad lehmapiidamist wõimaldaksid, fогupinnaga kunni 2 hektarini. Ka tuleb neid kohti nii planeerida, et neid wõimalik oleks erialgu mõne normaaltaluga koos harida. On käsitöölistefoha soowijaid palju, siis wõib selleks ka ära tähendada mõni normaaltalu, mida hiljem wõitkoh-tadeks wõib ära jagada.

§ 18. Talud rajatakse ühes tüüsi ja wõimlusi nõõda nii et talu frunti tarwilik osa põllu ja heinamaad tuleks. Juhtumisel, kui seda nõõdmist wõimalik ei ole täita, wõib heinamaid anda ka lahuse, aga wõimalikult rajada wanatalu liigid.

Märkus: Üksikutel juhtumistel kui teistil ei ole võimalik, võib talusid rajada ainuüksi jala põllumaale, samuti ka heinamaale.

§ 25. Mererand kummi 100 meetri laiuselt ja jõgede ning järvede kaldad 20 meetri laiuselt ja kui need jõed ja järved kõlblikud on laevafõiduks ning parvetamiseks, niisama mõjitate kettkohad, jäävad üleüldiselt vabats läbikäimiseks. Rimetatud maaribad seatakse nendega kokkupuutuvate talude külge, põllumajanduslikuks kasutamiseks.

§ 34. Planeerimise kava valmistades tuleb maamõõtjal kaardi peale üles tähendada kõik planeeritava maaüksuse maad, peale nende, mis metsade-peavalitsusele alluvad (metsad ja nendega ühenduses olevad maad; maareformi teostam. määrus nr. 38).

§ 38. Kohaline planeerimise komisjon võtab kõigi mõisa planeerimise kohta käivate soovi-avalduste kohta seisukoha. Otsused ühes motiividega protokollceritakse.

Metsade Peavalitsuse ringkirjad metsaülematele.

15. mail 1920. a. — Nr. 10351.

Tempelmaksu tariifi selgitus metsamüükide korral.

(Kraatri Diefkoheste Maksude Peavalitsuse seletustest 7. mail 1920. a. — Nr. 7949.)

	Kui leping on tehtud								Tariifi punktid		Määrused ja Diefkoheste Maksude Peavalitsuse seletused.	
	Kra ettevõtjate vahel mõlemalt poolt		Müüjate ajut. ja eracete mõjitate vahel		Müüjate ajut. ja ootamatu ajut. mõjitate vahel		Müüjate ajut. ja riigi ettevõtjate vahel		Dissapitiooni-aeble tabeli järele	Seisukohete tabeli järele		
	Mrt.	o	Mrt.	o	Mrt.	o	Mrt.	o	ℳ.	ℳ.		
Mille pealt tempelmaksu võetakse.												
1. Metsa müügi lepingud kummi pealt ümbertöötamiseks ja jällemüümiseks	—	1	1/2	—	1/2	—	—	—	Nr. 10	Nr. 16		
2. Metsamüügi lepingud kummi pealt võlja tarvituste peale raiumiseks	—	1	1/2	—	1/2	—	—	—	Nr. 10	Nr. 16		
3. Metsamüügi lepingud kummi pealt tasvama jätmiseks	—	2	1	—	1	—	—	—	Nr. 10	Nr. 16		
4. Metsa valmistamaterjaali müügi lepingud jällemüümiseks	—	2/10	1/10	—	1/10	—	—	—	Nr. 10	Nr. 16		
5. Metsamaterjaali müügi lepingud võlja tarvituseks	—	1	1/10	—	1/2	—	—	—	Nr. 10	Nr. 16		
6. Metsamüügi lepingute ümbertirjutamine ühe võlja nime pealt teise nime peale kõigi diguste ja kohustega	—	2/5	1/5	—	1/5	—	—	—	Nr. 1	Nr. 3		
7. Metsa raiepiletid, kui kirjaltik lepinguid ei ole	—	2/10	—	2/10	—	2/10	—	—	Nr. 14	Nr. 2		
8. Metsa raiepiletid, kui kirjaltik leping tehtud ja tempelmaks selle järele makstud	—	20 p.	—	20 p.	—	20 p.	—	—	Nr. 13	Nr. 36		
9. Metsa lastasie raha vastuvõtmise fmitungid, kui lepingud tehtud ja piletid välja antud ei ole ja tempelmaks maksmata	—	20 p.	—	20 p.	—	20 p.	—	—	Nr. 13	Nr. 36		
10. Kivitungid, kui lepingu eht pileti järele tempelmaks on makstud	—	20 p.	—	20 p.	—	20 p.	—	—	Nr. 13	Nr. 36		

Yepingute kohta, mis p. 4 all täb., võib tarvitada tariifi nr. 10/11 p. „c“ ainult sell korral, kui valmistamaterjal ole mas on maksitel korral täib leping tempelmaksu alla i eht 1/2 o suuruses, nagu lepingud, mis p. 1 all täbendatud.

Getolow ärakiri Diefkoheste Maksude Peavalitsuse poolt etteantud tempelmaksu võtmise tabelist jaabetafie teile teadmiseks ja täitmiseks, Tempelmaksu maksab üksi metsaostja ja ei mingil juhtumisel mitte metsafasias, ainult selle mitte üstendubmities on metsaülemad vastutavad.

22. juulist 1920. — № 15422.

Metsade Peavalitsuse ja Diefkoheste Maksude Peavalitsuse vahelistel läbirääkimistel on sel-

gunud, et „Riigi Teatajas“ nr. 71/72—20 a. avalbud tariifi tarvitamisele võtmise juures see seletus, mida Metsade Peavalitsus ringkirja juures 15. mail nr. 10351 all metsaülematele

täitmiseks ringkirjana jaatis, praktiliselt mitte igas asjas vastuvõetav ei ole ja sellepärast vahetirjaga 17. juulist nr. 12218 all teatas Metsjade Peavalitsusele:

1. Metsa oksjoni protokollid on tempelmaksudest vabad, kui kolme nädala jooksul vormilist leping tehakse (§ 1, p. 1.).

2. Metsa raiepiletid ja valmismaterjaali võetähed käivad tempelmaksu alla 6 margalisel määral (tariifi nr. 22/29).

4. Kõrvalkasutuste eest maksetavate summade kviiteerimise piletid käivad tempelmaksu alla 20 pennisel määral (tariifi nr. 30 13).

4. Kasvaramatu kviitungid on tempelmaksust vabad, kui kasvaramatu järele vastuvõetud summad renteisele kantakse.

Ülemaal pool nimetud tabelid p. p. 7, 8, 9 ja 10 tulevad sellega muudetuks lugeda, lepingute kohta käivad punktide maksimaks jättes ja edaspidiseks selle seletuse järele tabel täiendada.

Toimetuse märkus: Ülemaal p. 2 nimetud tempelmaks suurendatakse 6 margaga pealt 10 margaga peale ja p. 3. nimetud tempelmaks 20 penni pealt 50 penni peale. W. Valitsuse otsuse põhjal 3. sept. — 1920 a. nr. 282 all. p. p. 3 ja 6. (M. T. nr. 141₁₄₂ — 1920 a.

22. märtsil 1921 a. nr. 9417-28.

Ringkirjaga 27 mailil 1920 a. nr. 11114 all kriipsutas alla Peavalitsus seda kahju, mida kari metsadele jääb teeb, kus ta rohkel arvul käib ehk kus teda noorte metsa lastakse, mille latvad veel üle looma kõrguse ei ulata.

Sellest hoolimata on läinud aastal ka juhtumisi ette tulnud, kus karja on keelust hoolimata lastud keelatud kohtadele. Iseäralist kahju on kari sünnitanud kaitsemetsale, viimase pinnakateri tuultele vastuvõtlitaks lahti sõtkudes. Noores metsas, rääkimata lehtpuu latvade wigastamisest, rikub kari sõrgadega pinna läheduses olevad kuuse juured ära ja kui jarnane mets täiealises saab, on temas dige kõrge protsent wigasteid puud, mis maewalt küttepuides kõlbavad.

Metsamajandusliigi ja praeguse ülemineku ajajärgu põllumajandusliigi nõudeid kõrvu seadib, ei võdi meie süüsti igal juhtumisel puhtmetsamajandusliigi huvist ilma järelandmata kaitseada, vaid peame mõnes kohas metsakasvatuse direktiividest wähehaaval ajutiselt loobuma, — peame mõnes kohas karjatamist ülemäärast ehk karja läbitajamist koguni keelatud paigal lubama ja nimelt seal, kus kari mitte ilma raiesitult üleminemata wanaasje metja ei pease. Kui jarnaseid juhtumisi on tuleb raiesitult, noorest metjast ehk kaitsemetsast ajutine umbes 4 sülla laiune karjatee läbi lubada tingimisega, et karjatajad mõlemile poole selle tee äärde aia omal kulul teevad.

Latid ja teibad aia tegemiseks tulewad riigi metjast kuuwadeist, tuulemurdumustest ja kasvujduetusest arjatud puudeist hinnata anda.

Paljudes kohtades on karjamaa mets metja nimekirja võetud ja asunitud ehk endise mõisamaa ehk mõisa rentnikud ei ole veel juutnud oma rendi maadel uende käest ärälainud karjamaa ajemele uut korraldada. Sarnastes metjasaludes tuleb endistele karjatajatele, kui neile karjalaskmine hinnata oli, ka käesolewal aastal seda hinnata lubada, wäljaarvatud alla 15 aastane noor mets, raiesitid ja kultuurad, kus karjatamine täiesti keelatud on. Edaspidi peaks jarnane luba tingimata lõpetud saama.

Wõlises metjas, mis juba enne riigistamist metja kirjas oli, tuleb karjalaskmist ainult maksu eest kõrvalkasutuse pileтите järele lubada, niivõrd wähesel arvul, et see metjale tuntawalt kahju ei tee.

Selle juures ei tule itkagi neile karjapiletitisi anda, kellel omal kohal, mille kõlbliku maapinna suurus üle 12 tiinu ulatab, pidada, on, ehk kui ka wäiksemad, aga süüsti mujale oma karja lasta wõivad. Tähele tuleb panna ka seda, et mitte riigi metjade läheduses olevate suurte talude omanikele ja pidajatele ei saaks wõimalikust tehtud oma äärmäid ilma hooneteta ja sagedaste jitiinijelt selleks wäljarentida, et nende rentnikud, kui wäikese kohta pidajad, diguse saavad oma loomi riigimetsas karjatada, et nende loomade karjamaa eest peab nende rendileandja hoolitsemata, aga mitte ei tule loota riigimetsast karjamaad jaada, iseäranis siis, kui talul enesel karjamaad tarwilikul määral olemas on.

Suhtumistel, kus lahtarwamisi ehk arusaamatusti tekkib, tuleb metskonna metsaülematel asi ühes tekkunud kirjawahetusega ja oma ettepanekuga maatonna metsaülemale otjustamisest jaata. Mitte soowitaw ei ole, et ettepanekud ja palwed saaksid Peavalitsusse jaadetud, kus sagedasti kohalikud tiugimised tundmata. Detjentraliseerimise mõttes tulewad edespäi wõimalikult kõik lahtarwamised ja kreetujed karjalaskmise asjus juba maatonna metjaülemate poolt lõpulikult ära otjustada.

23. märtsil 1921. a. — nr. 9607-29.

Maatonna metjaülemate koosolekul 15. ja 16. märtsil 1921 a. arwati muu seas otstarbekohases peale ühetordse jahipileтите, mis metja kõrvalkasutuste pileтите näol wälja antakse, veel jahi sessjoni piletit wäljaanda, kerdajise neppi ja tedre mängude peale, wõttes 500 marka pileti eest, mis 2 nädala peale wäljaantakse.

Sellest teatatakse teile täitmiseks, seal juures arwesse wõttes juhtnõore, mis jahi kasutamise kohta enne on antud.

Uhtlasi tehtakse Teile ülesandeks iseäranis järelewalwet korraldada mõtuse mängude üle. Peawalitsus arwab, et järelewalwet saab parem

olema, kui metsa ülem ise sellest jahist huvitatud on ja sellepärast lubatakse maakonna metsaülemale ja Teile ka sel aastal üht isamõnust lasta, kui mängus rohkem kui üks mõtus on.

Peale selle on soovitud avaldatud, et erasikutele võiks anda ühe öölsise jahilubad, mõtuse mängu peale.

Kus metsaülem arvab võimaliku olevat niisugust piletit kellegile ustavale isikule välja anda, lubab seda Peavalitsus teha, hinna eest 250 marka öö pealt.

Selle jahi peal peab aga kohalik metsavahi ligi olema ja niisugusi piletit võib ainult välja anda mängude peale, kus rohkem kui kolm mõnust mängus on, selle tingimisega, et mitte rohkem ei võid lasta, kui 1 mõtus ühe mängu pealt.

30. märtsil 1921 a. — nr. 9757/30.

Maareformi teostamise määruste § 37 juure Babariigi Valitsuse poolt antud lijamääruste §. a. 4. märtsi täienduse (M. T. nr. 19—1921 a.) selgituseks teatab Metsade Peavalitsus, et kõik senised metsaülemate poolt karja- ja heinamaa uetfude wabaksandmise aktid (ringkirj 26. okt. 1920 a. nr. 24388.) ja senini selles asjas sisjetulnud palwefirjad tulewad ülemal pool nimetud 4. märtsi täiendama määruse § 1. tähendatud komisjonile uuesti läbiwaatamiseks ja otsustamiseks üleanda ja kõik edespidi Teile nende metsade wabaksandmise üle saadetavad palwed ja nõudmised selle komisjonile saata. Kõikidest protestidest, kus metskonna metsaülemad metsajahwide taitselts kohaliku komisjoni otsusega nõus ei ole, tuleb selgitawate andmetega teatada maakonna metsaülematele ja Peawalitsusele.

6. aprillil 1921 a. — № 10539/34.

Metsa kultuura tööde asjus saadetud ringkirja peale 26. novembrii m. a. nr. 28099 on küll weel enam kui 20 metskonnast teated jaamata, ega saadud andmetest tuleb järeldada, et üleüldisest metsapinnast on umbes 5% fännustikka, millest 80% loomulikule uuendusele jääb ja 20%, kus loomulikku uuenemist loota ei ole, käesolewal kewadel kunstilisele uuendamisele tuleks.

Olemas olevate ja korjatud läbideist jaadawate seemnete tagawara, maha arwatud weike osa taimeaedade tarwis, oleks kultuurade jaoks umbes 700 naela männi- ja 1000 naela kuuse seemet, millest, arwates ühe tiinu peale 6 naela männi- ehk 10 n. kuuse hästi idanewat seemet, jatkaks 23 idanemise wõime juures umbes 130 tiinu fännustikkude seemendamiseks. Siia juure lisades weel taimeaedu, kus kofkuwudetult oleks umbes 2 miljoni männi- ja 4 miljoni kuuse taimi. Kui tiinu peale ära tarwitada 9.000 — 10.000 eksemplaari, oleks üleülbse võimalik käesolewal kewadel kultuurasi teha umbes 800

tiinu peal. Kultuurade tegemise juures tuleb wäljaminekutega kõige piimlikumalt kofku hoida ja milgil juhtumisel ei tohi ühe tiinu peale üle 4000 marga kulutada. Nefimijelt arwatakse tiinu peale 3000 marka, seemete hind ühes arwatud.

Raha tuleb wõtta arwatud awansidest ja kõigi energiat selleks tarwitada, et mitte metsa kultuura tööd, mida seemete ja taimede tagawara tõttu võimalik teha oleks, tegemata ei jääks. Kui raha ei peaks awansidest jätkuma, võib sisjetulekute kassast mõned summad, ajutise allkirja wastu (arwepidamise kohta Peawalitsusest antud juhtnõuõride järele) wõtta, seda mitte sisjetuleku raamatus wäljaminekuts kirjutas.

Sellest, mitu tiinu, mill wiiril ja kui kõrgse hinna eest kuhugil metskonnas korba on läinud metsa kultuura tööd teha, tuleb 1. juuliks §. a. Peawalitsusele teatada.

8. aprillil 1921 a. — nr. 10885/38.

Kõigi metsade taksi hinnad, mis 18. detsembril 1920 a. Põllutööministri poolt kinnitatud ja 1. jaanuarist §. a. maksma hakkasid, ei ole meie siidetuuri teiste saadustega wõrreldes mitte kõrged, kuid rahwa hulgas on nurinat selle kohta olnud, et minewa jügisest metsa ostu hooaega arwesse wõttes, maakonna metsaülemad peagu igal pool endise l. taksi järgu asemel ka 1. jaanuarist l. järgu maksuats on jäänud, kuigi ehk tarwis oleks olnud jeda ehk teist metjaoia madalamasse järku paigutada.

Läänud metjatööstuse hooaeg ja wäljawaewastused on meile näitanud, misugune mõju weo kausel ja kohalikkudel tingimistel metjajaaduste käimuraha peale oleks, kui tahetaks ühesuguste kasuotfendi juures metjasaadusi turule saata, sellepärast on mõjuwaid põhjusi ühe ehk teise metja osa paigutamiseks, kas kõrgemasse ehk madalamasse taksi järku.

Ringkirjaga 11. novembrii m. a. nr. 26337 all teatas Peawalitsus maakonna metsaülematele, et oksjoni järeldustega wõrreldes ei wasta mõnes kohas metja taksi kauseltki turu hinna alamäärale ja tähendas, et lawatetatse kõrgemaid järku juure teha. Uus jaotus 1. jaanuariks pidi saama nendest tingimistest ärarippuwalt kofkuseatud, mis kuhugil metja hinna peale wõiks mõjuda. Siinade, sadamate, raudtee, mere-ranna, jõe ja wabrikute lähedus, weoteed ja weowõimalused, metja wähefusus, tarwidus rahwarikasest kohtades jne. Igal pool ei olnud selle ringkirja järele järkude jaotus mitte tõsiste hindadele wastaw ja tuli juhtumisi ette, kus 1. järgus olem mets endiselt 1. järku jäeti, sellega hindu 100% wõrra kõrgendades, kuid detsembri kuul lõpni ärapeetud metja oksjonidel saadi kausgelt alla 100% 1. juuli taksi järele ülepaikumisi, mis turu hinna taksi hinnast madalamale seabis ja seega näitas, et taksi järk mitte igal pool di-

gesti ei ole valitud. Et nüüd aga metsamaterjalide hinnad märksalt langenud on, peaks küll järktube töstmisega ettevaatlik olema ja seda ainult seal tegema, kus taksi järk enne effikombel liiga madal määratud jai.

Reid üleüldiselt põhimõtteid kõitide metsjade kohta läbikaaludes, tuleb metsajäilematel taksi järktubesse jaotuse nimekiri, kui selleks muudatusi on tarvis ette võtta, kas metsandiktube, vahikondade eht kwardalide kaupa, kofku seada, lõpul iga tarvitusele mõetawa uue taksi järgu muuda-

tuse kohta seletus teha, mis see järk tarvitusele tuleks mõtta ja nimekiri 1. juuniks maakonna metsajäilemale saata. Kui muudatusi ei kawatseta, siis kirjutada lihtsalt, et muudatusi ei ole. Maakonna metsajäilemad, kas teewad nendes parandusi eht kiidawad heaks ja jaadawad metsfondadest jaadud nimekirjad ühes oma arwamise juure lijamisega 1. juuliks Peawalitusesse kinnitusele, jelle kinnituse saamiseni aga endist järku müümise juures tarwitades.

Kirjakast.

Toimetusele kirjutatakse skäru metskonna metajäilema P. Hermannilt poolt:

„Gesti Metsa esimene nummer on käes, jee on nagu unistus. Paljud ei näinud seda uskuma, aga nüüd on ta laua peal. Siinmaale elamine igaküts oma metsanurgas, nagu mägar koopas, harwa juhtumise ametiwendadega kofku, et mõtteid wahetada. Mõtete wahetamine on aga ülitähtis metsaasjanduses, iseäranis nüüd, kus kofik metsad riigi käes, olgu see tödliste küsimus, tödustus, wedu, metja hindamine j. n. e., jee kofik tahab enam wahem asja ühtlustamist, teguwiijside kofkufõlasse wiimist. Metsjade Peawalitlus ei suuda seda mitte peenuseni iga weikkema asja ja üksuse juures läbi wiia, ilka peawad jeda metsajäilemad kofha peal oma kõige parema ära nägemise järele tegema ja selleks oleks tingimata tarwis lihe ja teise arwamist, juba tehtud sammude üle ja nende tagajärgi ära kuulata. Siin tuleb meile „Gesti Metsa“ wastu. Mäletame wäga hästi, mis oli „Baltische Waidmannsblätter,“ ei kuigi siisufas, aga siiski rõdmustasime iga numbri üle. Rõdmustas meid ka see, kui autorina mõnes numbris ilmusime. Wõeras keeles oli aga palju raskem oma mõtteid awaldada. Nüüd mõime eesti keeles laulda ja luuletada nagu süda kutjub. Argu kartku teegi et üks eht teine südame mõlgutus ei kõlba paberile panna, „Gesti Metsa“ toimetuse teab juba, mis lehte tuleb — ja mis mitte. Wida rohkem ühes töötajaid, jeda suurem wäljawalik, jeda mitmekesisem ja mõtterikkam saab tulewitus „Gesti Metsa,“ olema. Ei pruugi ju wist mitte kofik teadustitub tööd olla, jahimehed ja naljahambad oleks rõdmisad külalised. — Esimesed kewade tuuled puhurwad. Warsti tuleb aeg, kus mets

elama hakkab, kus kofik temas elab ja wastu kõlab, nagu „Metsnik Mats“ luuletab. Just jee ilusam kewade aeg on ka metsamehel enam wahem rahu aeg, kus mõni juhtumine ametiwendadele kinnu otjas istudes paberile mõiks pandud jaada: teadus, jaht, ilu ja arm, kofik jee on meile metja elamistudele tarwitik, sellepärast ühineme „Gesti Metsas.“

A. R. Teie küsimise peale, warustuse waheraha wäljamaksu asjus 1920 a. eest, teatab toimetuse, et 1920 a. eest saamata jäänud warustuse waheraha wäljamaksamise kord ja alus metskondade kohta ei ole weel kindlaks määratud ja sellepärast ei ole neid summe jenni weel wäljamakstud.

J. W. Kõige kirjadele, millede peale kirjastiku wastust soowitakse, palub toimetuse wastuse tarwis margid liqi lijada. — Kõik numbrid aasta algust on weel jaada.

A. R. Teie luuletus:

„Du joid, kus pilliroog on kõrge, lihe, —
Kus leida kuremarju, pohlakaid, —
Ja kuuse rippuw habe rohetine
Seal juundleb õrnalt hellalt rohupäid.“ jne.
oleks ju tewa, kui ta mitte mi wäga Jait'i järele ei lõhnaks.

W. V. Djaloma juhatuses ja üleüldise koosoleku kofku kutsumiselt teenistuse kofhuste täitmistest wabal ajal ei ole metsajäilema luba tarwis, waid ainult temale sellest teatada, kui ta liige ei ole. Du ta osakonna liige, siis ka kutse, nii kui igale liikmele.

M. P. Saatte proowiks, siis otjustame.

Wäljaandja: Gesti metsateenijate kutseühjus.

Wastutaw toimetaja: Chr. Leikop.
Legew toimetaja: A. Kõne.

RUD. KOLL

Metsa-äri

ASUTATUD ARHANGELIS 1911. a. EESTIS 1919. a.

TALLINN, WENE TÄN. 8, OMAS MAJAS.

TELEFONID:

KABINET 11-00, ARIKESKJAAM 8-27 JA 12-21.

TELEGRAMMIDE ADDRESS: R U D K O L L.

O. E. HERODES ja P. M. PRICK

Ehitusmaterjaalide ja kütteainete ladu TALLINNAS,
:: Wiljandi tän. 9, kõnetraat 863. ::

Ostab igal ajal:

Metsa ja igasugust metsa- ja ehitusmaterjaali.

Müüb ladust:

Palka, talasi, okas- ja lehtpuu laudu, teliskiwa, tulekindlaid
kiwa (Schamott), lupja, tsementi, tsement kaewu- ja weetorusi,
:: :: põletispuid ja igasugust ehitusmaterjaali. :: ::

Eesti Mehaanilise Puitööstuse Aktsiaselts

A. M. Luther

Tallinnas.

Äri: Vana Posti tänav nr. 9.

Pakubi:

**büroomööblid,
elutoamööblid,
kantseleimööblid,
koolimööblid,
vineer-kartongid,
vineer-kohvrid,
vineer-aktimappe,
vineer-käsitromlid,
vineer-tünne,
vineer-toolipõhju,
vineer-plateid,
vineer-labidaid j. n. e.**

**Kõnetraadid: Vabriku nr. 143.
Ärissa nr. 616.**